
[Rituksimabi](#)

Käyttötarkoitus

Aktiivin nivelreuman lääkehoito, kun muulla peruslääkehoidolla ei ole saatu riittävää hoitotulosta. Rituksimabihoitoa käytetään myös granulomatoottisen polyangiitin ja mikroskooppisen polyangiitin sekä joskus muidenkin systeemisten sidekudossairauksien hoidossa. Joitakin kokemuksia on myös lasten reumasairauksien hoidosta. Rituksimabia on käytetty lymfooman hoidossa useita vuosia kauemmin kuin reumasairauksissa.

Lääkevalmiste ja vaikutustapa

Rituksimabi (**MabThera®**, **Ruxience®**, **Rixathon®**, **Truxima®**) rauhoittaa niveltulehdusta tai sidekudostautiin liittyviä oireita ja estää sairauden etenemistä sekä nivelvaurioiden syntyä. Rituksimabi kuuluu biologisten lääkkeiden ryhmään. Rituksimabi on vasta-aine, joka sitoutuu B-solun CD20-antigeeniin. Tämä johtaa elimistön B-solujen vähenemiseen. Tällöin reumaattinen tulehdusprosessi vaimenee ja nivelten vaurioituminen estyy. Tarkka rituksimabin vaikutusmekanismi on kuitenkin epäselvä.

Vaikutus alkaa 1–2 kuukauden kuluttua hoitojakson jälkeen ja on saavuttanut maksiminsa noin neljän kuukauden kuluttua. Tehon heikkenemistä voidaan myöhemmin havaita, mutta uusi hoitojakso voidaan antaa tarpeen mukaan, esimerkiksi 6–12 kuukauden kuluttua. Tällä tavoin annetulla hoidolla voidaan hyvää hoitotulosta ylläpitää pitkään. Rituksimabia suositellaan annettavaksi yhdistelmähoitona metotreksaatin kanssa. Varsinkaan systeemisiä sidekudostauteja hoidettaessa yhdistelmähoitoa ei käytetä.

Annostus ja antotapa

Nivelreumassa hoitojakso koostuu kahdesta lääkeannoksesta rituksimabia. Ne annetaan tiputuksena laskimoon kahden viikon välein. Lääkkeen valmistajan ohjeita antamisesta on noudatettava. Ensimmäinen tiputus kestää tavallisesti noin neljä tuntia, seuraava noin kaksi tuntia.

Ennen tiputuksen aloittamista potilaalle annetaan kortisonivalmistetta, difenhydramiinia (allergialääke) ja parasetamolia (kuumelääke) vähentämään hoitoa annettaessa mahdollisesti esiintyviä haittavaikutuksia. Tiputuksen aikana hoitaja seuraa vointia ja sen jälkeen potilasta seurataan sairaalassa vähintään tunnin ajan.

Muissa sairauksissa käytettävä annostelu voi poiketa edellä kuvatusta. Lisäksi hoitoon voidaan silloin liittää ainakin kortisonivalmisteita.

Haittavaikutukset

Lääkkeen antamisen aikana voi esiintyä kutinaa, kuumetta, ihottumaa, vapinaa, kurkun ärsytystä, hengenahdistusta ja verenpaineen laskua tai nousua. Yleensä oireet ovat lieviä ja menevät ohi

tiputusnopeutta vähennettäessä. Näitä oireita esiintyy yleensä vain ensimmäisellä lääkkeen antokerralla. Allergisuuteen taipuvaisia on seurattava tavallista huolellisemmin. Rituksimabihoidon suhteellisen yleisiä haittavaikutuksia voivat olla myös muun muassa veren kuvan muutokset, pahoinvointi, päänsärky ja heikentynyt immunitaetti.

Rituksimabi voi lisätä alttiutta infektioihin, joskaan esimerkiksi tuberkuloosin aktivoitumista ei ole havaittu. B-virushepatiitin aktivoituminen on mahdollista, joten riskin selvittäminen ennen hoitoa on aiheellista. Hoitoa ei saa antaa, jos potilaalla on akuutti infektio tauti tai vakava krooninen infektiosairaus. Infektioiden esiintymistä hoitajakson jälkeen on tarkkailtava. Rituksimabin ei ole havaittu lisäävän riskiä sairastua syöpäsairauksiin.

Leikkausten kohdalla lääkitys suositellaan taotettavaksi 4–6 kuukauden ajaksi ennen leikkausta ja 1 kuukauden ajaksi leikkauksen jälkeen.

Riittävästä rokotussuojasta on huolehdittava viimeistään neljä viikkoa ennen hoitajaksoa. Tällöin on erityisen suositeltavaa ottaa pneumokokkirokote. Eläviä taudinaiheuttajia sisältäviä rokotteita ei saa antaa neljäntoista viikon aikana hoitajakson jälkeen. Tässä vaiheessa myös muista rokotteista saatava suoja voi olla heikentynyt.

Raskaus ja imetys

Raskauden tai imetyksen aikana rituksimabia ei saa antaa. Raskauden ehkäisy ja imetyksestä pidättäytyminen on suositeltavaa 12 kuukauden ajan hoitajakson jälkeen. Perhesuunnittelua ajatellen tätä varoaikaa suositellaan myös rituksimabihoitoa saavien miesten kohdalla.

Raskautta suunniteltaessa tulee keskustella hoitavan lääkärin kanssa. Lisätietoa lääkehoidon vaikutuksista hedelmällisyyteen, raskauteen ja imetykseen on mahdollista saada teratologisesta tietopalvelusta.

Hoidon seuranta

Infuusiota edeltäen on määritelty paikkakuntakohtaisesti seurantakokeista ja IgG-vasta-aineiden tutkimisesta.

Rituksimabihoidon aloittamisen jälkeen tulee ottaa säännöllisin väliajoin laboratoriotestejä, joiden avulla voidaan seurata hoidon tehokkuutta ja turvallisuutta. Lääkityksen aloittamisen jälkeen otetaan säännöllisesti perus- tai täydellinen verenkuvasta ja maksaentsyymit (ALAT), minkä lisäksi säännöllisin väliajoin hoitoarvion yhteydessä suositellaan tutkittaviksi lasko, CRP, virtsakoe ja immunoglobuliinit. Näistä seurantakokeista voit lukea tarkemmin [täältä](#).

Samanaikaiseen metotreksaatti- tai muuhun vastaavaan hoitoon liittyvästä turvallisuusseurannasta on tietenkin myös huolehdittava, jolloin ainakin maksaentsyymien tarkkailu on välttämätöntä. Rituksimabihoito edellyttää seurantaan hoitoon perehtyneen erikoislääkärin toimesta. Lisätietoja lääkehoidon seurannasta löytyy Terveystieteiden tutkimuskeskuksen sivuilta [lääkehoidon seuranta- ja leikkausten seuranta](#).

Tärkeää muistettavaa

- Lääkitys voi lisätä alttiutta infektioihin, eikä sitä saa antaa akuuttien tai vakavien infektioiden aikana.
- Lääkärin kanssa tulee keskustella lääkehoidon tauottamisesta rokotusten ja leikkausten

yhteydessä.

Päivitetty 16.5.2023